

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਸਿਵਲ

ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਪੀਡਿਤ ਜੇ.

ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਖਰੜ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, —

ਜਵਾਬਦੇਹ

1967 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 1005

8 ਅਗਸਤ 1968

ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ (1953 ਦਾ IV)- ਐੱਸ. 23, 48(3) ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 1 -ਏ- ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾ ਰਹੀ ਹੈ- ਅਜਿਹਾ ਜੁਰਮਾਨਾ-ਕੀ ਧਾਰਾ 48(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਸੂਲੀ ਯੋਗ ਹੈ - ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼-ਕੀ ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਅਧਾਰਤ ਹੈ- ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ—ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 1-ਏ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਗਿਣਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਰ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ, ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ (ਕੇ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਅਤੇ ਇਸ ਤਹਿਤ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਜੁਰਮਾਨਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜੇਕਰ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮਾ.ਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 48(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਹੁਕਮ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (ਪਰਾ ੪)

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਆਵਰਤੀ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਕੇ, ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸਸ਼ਿਧਨ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸਸ਼ਿਧਨ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੌਰਾਨ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(4811)

I.Lit. Punjab and Haryana (1969)2

ਇੱਕ ਅਧੂਰਾਪਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (Para 5)

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਖਰੜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੂਪੜ ਦੁਆਰਾ 28 ਸਤੰਬਰ, 1967 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

B. KAPOOR, ADVOCATE, for the Petitioner.

K. L. KHANNA, ADVOCATE FOR ADVOCATE-GENERAL, PUNJAB, for Respondent No. 1.

NAGINDER SINGH, ADVOCATE, for respondent No. 2

ਨਿਰਣਾ

ਪੰਡਿਤ, ਜੇ.-ਇਹ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਖਰੜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੂਪੜ ਦੁਆਰਾ 28 ਸਤੰਬਰ, 1967 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(2) 2 ਮਿਤੀ 28 ਜੂਨ, 1959 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਬਡਾਲੀ, ਖਰੜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੂਪੜ ਨੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਬਡਾਲੀ ਨੂੰ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ। 15 ਅਤੇ 16 ਵੀਂ ਦਾ ਆਵਰਤੀ ਜੁਰਮਾਨਾ। ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 'ਤੇ 1 ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੜਕ 'ਤੇ ਕੁਝ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਰੂਪੜ ਨੇ 24 ਅਗਸਤ 1959 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ 20 ਅਕਤੂਬਰ 1959 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਫਿਰ ਛੇ ਸਾਲ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ 1965 ਵਿਚ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਰੂਪੜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੁਬਾਰਾ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਵੀ ਇਹੋ ਹਾਲ ਹੋਇਆ। 24 ਮਾਰਚ, 1965 ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਦੋਂ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਖਰੜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਤੋਂ 1,550 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 23 ਜੂਨ, 1967 ਨੂੰ ਉਕਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। 24 ਜੁਲਾਈ, 1967 ਨੂੰ ਉਕਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੁਬਾਰਾ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਖਰੜ, ਆਦਿ
(ਪੰਡਿਤ, ਜੇ.)

ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ 24 ਅਗਸਤ, 1967 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ 28 ਸਤੰਬਰ, 1967 ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸਿੰਘ

(3) ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋ ਦਲੀਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ: -

- (1) ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਉਹ ਜੁਰਮਾਨੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਜੁਰਮਾਨਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ; ਅਤੇ
- (2) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 15 ਅਤੇ ਰੀ ਦਾ ਆਵਰਤੀ ਜੁਰਮਾਨਾ. 1 ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।
- (4) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਹਿਲੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਧਾਰਾ 48, ਉਪ ਧਾਰਾ (3), ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ: -

“ਜਿੱਥੋਂ ਕੋਈ ਪੰਚਾਇਤ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦਰਜ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 48 ਐਕਟ ਦੇ ਚੈਪਟਰ 4 ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਚੈਪਟਰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 38 ਉਸ ਅਧਿਆਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾ ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਨੁਸੂਚੀ 1-ਏ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਨੁਸੂਚੀ 1-ਏ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਗਿਣਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ, ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ (ਕੇ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਉਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ।

ਦ

ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜੇਕਰ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਨੈਸਫੈਸਟ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਧਾਰਾ 48(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਿਰ ਉਸ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਉਸ ਨੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(5) ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਮੁੜ ਮੁੜ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦੀ। ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ 1, ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਕੇ, ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਹੈ। ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤ ਹੁਕਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੇਵਲ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤੱਤ ਦੇ ਹੈ।

(6) ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਆਰ. ਐਨ. ਐਮ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਆਰਐਸ ਨਰੂਲਾ ਅਤੇ ਐਸਐਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਜੇ. ਜੇ.

ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ -

ਜਵਾਬਦੇਹ।

1968 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2076

8 ਅਗਸਤ 1968 ਈ

ਪੰਜਾਬ ਕੋ-ਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ (XXV f 1961) - ਪਾਣੀਪਤ ਕੋ-ਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਸੂਗਰ ਮਿੱਲਜ਼, ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਬਾਇ-ਲਾਅ 9(B) (vii)-ਵਿਆਖਿਆ